

Worc. Coll. E. 2.6.

CLARISSIMO VIRO D. GERAR-
DO MERCATORI, R V P E L M V N-
DANO, PHILOSOPHO ET MATHEMA-
tico illustri: ac amico suo longè charissimo
IOANNES DEE LONDINENSIS.
S. D. P.

N D E C I M V S iam
agitur annus (humanissime, do-
ctissimeq;; mi GERARDE) ab
illo, quo nostris ego relictis Aca-
demis, omnibusq;; nostrarū scho-
larum, in artium septem (liberaliū
dictarū) professione, percursis or-
dinibus: sine subere (vt in prouer-
bio est) nare: & in Regiones trans-
marinas cōperam peregrinari: ad
iplos inuestigandos fontes, a quibus hac nostra ætate, plurimi
ad nos optimarum quarumq; Artium deducebātur canaliculi:
& cum illis vitam ducere familiarem, quorum vel leuissimus
quisq; vnius diei in scribendo, labor, nobis antea domi desiden-
tibus, per anni ferē vnius spatium, satis (ad intelligendum) face-
ret negotii. Atq; in isto primæ meæ peregrinationis inchoato
cursu, quoniam in te, primum omnium, Louanii tum agentem,
incidere, maximo mihi summi Numinis obtigit fauore: & ex
tuis mecum disceptationibus, tum primas tū altissimas vt radices
ageret tota mea peregrina philosophādi ratio: Nūc proinde Ego
esse æquū censeo, rationiū; maximè consentaneū, vt iam primò
peregrinantes, laborū etiam tu meorum primitias, iure tibi ven-
dices meritiſſimo. Et maximè, cum mutuæ nostræ amicitiæ,
familiaritatisq; cōsuetudo ea erat, toto vt triennio, vix totos tres
simul dies, alter alterius lubens careret aspectu: & ea vtriusque
nostrūm discendi, philosophandiq; audiitas, vt postquā conue-
niremus, tribus vix horē minutis, ab arduorum & vtilissimarum
rerum indagatione abstineremus. An non huius nostræ tam sin-
ceræ amicitiæ, & tam suauiter continuatæ philosophandi ratio-
nis, gratia, aliquod saltem σύνταγμα, vel monumentum, sem-
piternæ hominum memoriae commendare debuimus: vt inde

♦ i uauissi

EPISTOLA

suauissimum illud amicitiae vinculum, quo nostri in perpetuum copulantur animi, suis quoque nectere disputationibus, postera studiosorum excitetur etas? Et non alter alterius vel cōtemnere studia, vel eruditioni inuidere: capita sed simul conferre, ad veri inquisitionem, & utilissimas amplificandū disciplinas. Atq; vt hinc potissimum materiam, hoc tempore mihi tractandam, eligerem: penultima tuę ad me litera, in quibus, de nobili illa, inter nos olim agitata, controversia, memoriam mihi velle reficare, videbaris, occasionem dedere. Nec in istius enodatione, seu potius demonstratione, longiore me nunc esse, vel valetudo, quæ iam per integrum annum periculo sissimè labefactata fuit (etiam si voluisse maximè) tolerauit: vel ipsa, de Cœlestium corporum virtute, Disciplina, desiderare videtur. Ex his enim quæ in medium attulimus, tum ad infinitos particulares, in Arte casus, Apodicticè procedēdi haberi facultas potest: tum ipsa præterea disciplinæ præcipua, in his sunt iacta, confirmataq; fundamenta: vnde de aliis eius Artis quid sit statuēdum præceptis, industrio facile constabit artifici. Non tamen infinitas multorum & ἀνατολογικῶν probo nugas, vel futilia de creta: quæ, nec ipsi talium scriptores, rationum stabilire momentis possint, nec ullus vñquam aliis, à Naturæ viribus talia proficiisci, obseruando intelligere. Tu ergo qui NATVRÆ obseruantissimus esse Cultor soles: NATVRÆ, in ipsis Aphorismis, scrutare virtutes veras, virtutes magnas, virtutes paucis vix credibiles Sapientibus, at paucissimis notas. Et ne τῶν δημοντῶν τοσ, suo sibi malo, ea hinc expiscari, elicerēue contendat, quæ illi non sint scripta, tu cum RECEPERIS, edicas publicè. Atq; hæc hactenus. Cū autem in literis tuis ad me, ferè omnibus, quid ipse præ manibus habeam, à me scire, soles contendere: & in illis certè, quas ante nominaui, penultimis mecum egisti maximè, ut magnum illud opus meum Apodicticum, de Arte noua (vt tu vocas) quām primum vel in lucem darem, vel eius te vt participem facerem: me Scias, præter periculosisimum, quo toto iam proximè elapsō anno laboraui, morbum, alia etiam multa (ab illis, qui. &c.) esse perpessum incommoda, quæ mea studia plurimum retardauere: Viresque etiam meas, nondum posse tantū sustinere studii laborisq; onus, quantum illud, Herculeum penè (vt perficiatur) requiret opus. Vnde si mea

NVNCVATORIA.

si mea haud queat opera, vel absoluī, vel emitti, dum ipse sim
superstes: Viro illud Legauī eruditissimo, grauissimo ē; qui Ar-
tium Mathematicarum vnicum nobis est relictum & decus &
Columen: nimirum D. D. Petro Nonio Salaciensi: Illumq;
obnixē nuper oraui, vt, si quando posthumum, ad illum defere-
tur hoc meum opus, benignē humaenitērq; sibi adoptet, mo-
disque omnibus, tanquam tuo, vtatur: absoluere denique, li-
mare, ac ad publicam Philosophantum utilitatem perpolire, ita
dignetur, ac si suum esset maximē. Et non dubito, quin ipse (si
per vitam valetudinē inq; illi erit integrum) voti me faciet com-
potem: cum & me tam amet fideliter: & in artes, Christianæ
Reip. summē necessarias, gnauiter incumbere, sit illi à natura
insitum: voluntate, industria, vñiq; confirmatum. Tuis igitur
votis, de laborum meorum euulgandis monumentis, nondum
me posse satisfacere, licet iam clarē satis docui, Si tuē ta-
men petitioni de scriptorum meorum habenda Catalogo, non
responderem, meritò me maximē damnares ingratitudinis: En-
tibi ergo eorum Titulos, quē per medias meas, maximāsq; diffi-
cultates, ita à me mihi cōposita, scriptaq; extant, vt eadem (cum
viribus valeam corporis, dulcīq; fruar ocio) in publicum pro-
ducere (non mihi tantum esse cognita,) exoptem maximē.

- 1 Περὶ Ακριβείας τῆς Μαθηματικῆς.
opus mathematicē demonstratum. lib. 16.
- 2 De Planetarum, Inerrantium stellarum, Nu-
biumq; à centro terrē distantiis: & stella-
rum omnium veris inueniendis magnitu-
dinibus. lib. 2. demōst.
- 3 De Speculis comburentibus. lib. 5. demōst.
- 4 De Perspectiua illa quā peritissimi illustris-
simiq; vtuntur pictores. lib. 2. demōst.
- 5 De tertia & prēcipua Perspectiue parte, quē
de radiorum fractione tractat. lib. 3. demōst.
- 6 De Cœlestis Globi amplissimis cōmodita-
tibus. lib. 2.
- 7 Speculum vnitatis: siue Apologia pro Fratre
Rogerio Bachone Anglo: in qua docetur,
nihil illum per Dæmoniorum auxilia fecis-
se, sed Philosophum fuisse maximum: na-
tura

EPISTOLA NVNCV.

turalitérq; & modis homini Christiano li-
citis, maximas fecisse res: quas, indoctum
solet vulgus in Daemoniorum referre fa- .
cinora. lib. 1.
3 De noua Nauigationum ratione. lib. 2.
9 De Anuli Astronomici multiplici vsu, ca-
pitacentum.
10 De Religione Christiana. lib. 6. demost.
11 περὶ Αὐαρίστασιῶν θεολογικῶν. lib. 1.

Aliorum adhuc tacebo nomina: qui tamen ante istorū quos-
dam (annuente Deo) publica frui luce possint. Hoc autem opu-
sculum, (numero duodecimum) leui munitum armatura, tan-
quā Exploratorem, in varias cmitto regiones: vt vera mihi do-
ctorum proborumq; hominum referat iuditia, votāq;, hæc à me
tanta tractari, lucīq; promitti argumenta. Ut ex istius Explora-
toris relatione, mecum & doctis cum amicis, rationem inēam,
nū istas meas (qualescūque) copias, in peregrinos auctū produ-
cere cāpos, vel domi, adhuc diligētius, in militari educate disci-
plina, debeam. Iam restat vt te maximē orem, egregia tua In-
uenta, tām in excellentissima illa Philosophiæ parte, quæ phy-
sicavocatur, quām in geometricis, & geographicis rebus, publi-
cis (quam primum queas) vt committas hominum studiis: sic
enim Rempub. literariā (de qua annos ante multos, multis ma-
gnisq; tuis laboribus, es optimē meritus) istis utilissimis tuis,
nouisq; Inventis, eximiē profecto amplificabis. Valeas: Cāp-
tūsq; tuis pulcherrimis, Deus Opt. Max. exitus largia-
tur fælicissimos. Iterum VALE..

Londini: à nostro nato Redemp-
tore 1558 Iulii.. 20.

JOANNIS DEE LONDINENSIS

De præstantioribus quibusdam NATURÆ rerum p-
bus. Propositum exhortatione dephoristicis.

Aphorismus I.

T DEVS, ex Nihilo, contra ra-
tionis & Naturæ leges, cuncta crea-
uit: ita in nihilum abiit, rerum cre-
atarum aliqua nunquam potest, ni-
si contra rationis naturæq; leges, per Suprana-
turalem Dei potentiam fiat.

Mirabiles ergo rerum naturalium Metamor-
phoses fieri à nobis, in rei veritate possent, si arti-
ficiosè naturam vrgeremus.

III.

Non solum ea Esse asserendum est, quæ actu in
rerum natura sunt conspicua, notaq;: Sed & illa
quoq; quæ quasi seminaliter, in naturæ latebris,
extare Sapientes docere possunt.

III.

Q Vicquid actu existit, radios orbiculariter
ciaculatur in singulas mundi partes, qui
vniuersum mundū suo modo replent. Vnde om-
nis locus mundi, radios continet omnium rerū
in eo actu existentium

V.

Tam substantia quam Accidēs, suam à se spe-
ciem exerunt: Sed Substantia omnis, extel-

a.i.

lentius

lentius multò quād accidens. Et Substantiarū quidem, illa quæ incorpore & spiritalis est, in hoc munere longè superat illam quæ est corporæ, ac ex fluxis coägmentata elementis. Licet quantò res sunt nobiliores, tanto incompletiorē suam Speciem faciant: Species enim completa, idē obtinebit nomē cū principali agentia.

VI.

Sicut vna res differt ab alia, ita et earundem radij differunt in efficiendi virtute, & effectus conditione, dū circa eandem omnino rē operantur

VII.

Radiorum quorumcunq; ab vna re in diuer-
sas emanantium, diuersi sunt effectus.

VIII.

Quicquid in aliud agit, simile quodā modo est, at alio quidem modo dissimile prorsus illi est in quod agit, aut nulla est actio.

IX.

Quicquid in mundo est, ad aliud quid ordinem habet & conuenientiam.

X.

Quęcunq; res sunt sibi mutuo coördinatę, vel conuenientes, vna aliam tum sponte imitatur sua, tum etiam aliquando vna ad aliam localiter accurrit: vnaq; aliam (quantum potest) tuetur & munit, etiamsi interea vis sibi inferri videretur. Per haruni ergo rerum naturaliū (mo-
dis

disversis) in mundo separatis existentium, vpi-
onem: & aliarum seminaliter tantu prius in ha-
tura positarum, actuationem, miranda magis,
verè, naturaliter, nec violata in Deum fide, neq;
christiana leſa religione prestari possunt, quam
quis mortalis, credere queat.

xi.

Mūdus iste est quasi lyra, ab excellētissimo quo-
dā artifice cōcinnata: cuius chordæ, sūt hui^o vni-
uersitatis res singulē, quas qui dextrè tāgere pul-
sareq; nouerit, mirabiles ille elicit harmonias.

xii.

Sicut lyra constitutio quædam est tonorū cō-
sonantium atq; dissonantium, aptissima tamen
ad suauissimam & infinita varietate mirabilem
exprimēdam harmoniam: Sic Mundus iste par-
tes intra se complectitur, inter quas arctissima
conspiciatur Sympathia: alias autem inter quas
dissidium acre, atq; antipathia notabilis: ita ta-
mē, vt cum illarum conspiratio mutua tum ista-
rum lis atq; dissentio, ad Totius consensionem
atq; vniōnem admirandam egregiè faciat.

xiii.

Sensus nostri, non sunt sensibilia radiorū
ā rebus effluentium causæ, sed testes.

xviii.

Species non solum spiritales, sed etiam alia
naturales ā rebus effluunt, tum per lunam tum si-
ne

no lumine: non ad visum salum, sed ad alios interdum sensus, & præcipue in Spiritu nostro imaginari, tanquam Speculo quodam coalescunt, sequuntur nobis ostendunt, & in nos mirabilia agunt.

xv.

Nullus motus perfectior orbiculari, Nec nulla qualitas humanis exposita sensibus, L V C E est vel prior vel præstantior. Corporum igitur præstantissimorum & perfectissimorum, hæc duo maximè propria erunt.

xvi.

Quicquid in mundo est, continuè mouetur aliqua motus Specie.

xvii.

Pro ratione motuū primorum, qui sunt cœlestiū corporū maximè proprii, ceteri inferiorum motus omnes naturales & excitantur et ordinantur. Mouetur autem ipsa Cœlestia aliquando sursum, aliquando deorsum: in anteriorem aliquando partem, aliquando in posteriorem, aliquando versus unum mundi, vel Eclipticę polū, aliquando versus alterum.

xviii.

In quatuor huius inferioris mundi Elementis, sunt quatuor distincte qualitates, quæ ab omnibus philosophis, primæ vocantur. Quarū effectus naturales, tum principales tum secundarios tum

11

Tu etiā tertios, quā potes exactissimè discas. Mō-
dumq; reducendi tertios ad secundos & secun-
dos ad primos: Itidem tibi est summopere exami-
nandum, quibus casibus, eadem qualitas, diuer-
sorum, imo contrariorum nonnunquam effe-
ctuum esse causa possit.

xix.

Si quartūcunq; qualitatum res, & in quacunq;
quantitate commisceantur, vt de compositi illi-
us vera natura fias certior, per artem quandam,
Graduationum dictam, tibi est elaborandum.

xx.

EX qua elemētorum, & primarum qualitatū
proportionē singulē humani Corporis partes
humores, & spiritus constent (quā propē fieri po-
test) Astrologo est peruidendum. In alijs etiam
rebus naturalibus idem experiri, atq; intelligere
est summē necessarium, & valde iucundum.

xxi.

Semen in se potentia habet generationis cu-
iusq; integrū & constantem ordinem: eo quidē
modo explicandum, quo & concipientis loci
natura, et Circumfusi nobis cœli superuenientes
vires, cooperando conspirant.

xxii.

Sicut primi motus priuilegium est, vt sine eo
torpeant omnes reliqui, sic primæ et præcipuæ
qualitatis sensibilis, (nimirum LVCIS) ea est fa-

a.3.

cultas,

cultas, ut sine ea, ceteræ qualitates agere nihil pos-
sint.

XXIII.

O Tι ἀς μιένονται πάντες τοῖς σώμασιν καὶ δικαὶοις τοῖς μη;
Ιατρὸς ἀπαθητοῦσας τῷ τὸ σώματος κακοῖσι, quis phi-
losophorū nō decātat? quis mortaliū nō in seipso
id ferè quotidie experitur? Ut etiā & τοῦτο φύκει
παθήμασι τὸ σῶμα τύμπανον γίνεσθαι. Vnde Medicus per
corp' sanat animā atq; tēperat. Music⁹ autē p ani-
mā corpori medetur & imperat. Qui ergo qua-
plurimis modis tum medici tum musici poteris
supplere munus, is hominum & corpora & ani-
mos pro sua ferè gubernaret voluntate. Verū hoc
est à modestius philosophantibus, mysterii cu-
iūsdā instar tractandū.

XXIII.

Illa Deus in Magnete proposuit oculis mortaliū
spectādā, qualia aliis in rebus subtiliori mētis in-
dagini, & sedulitati experiendi maiori, inuenien-
da reliquit. Ego tibi vim eius attractiūā primō,
deinde repulsiūā sive abactiūā, tertio certi cuius-
dā situs appetitionē, Et quartō per solida corpora
radios suos trāiciendi potentiam, nūc solum in-
mentem redigo: aliās alia eiusdem lapidis, quasi
miracula (diuino fauēte Numine) explicaturas.

XXV.

DUplices sunt stellarū omnium radū: alii sen-
sibiles sive luminosi, alii secretioris influen-

tię.

tiæ. Hi omnia quæ in hoc mundo continentur, penetrant: illi ne adeò penetrant, quodam modo impediri possunt.

xxvi.

Stellæ & vires cœlestes, sunt instar sigillorum, quorū characteres pro varietate materiæ clementaris variè imprimuntur. Quemadmodum & nostrorum sigillorū insculptæ formæ, facilius in vnam materiam quam in aliam imprimuntur: elegantius in vna, quam in alia: & tenacius in vna quam in alia hærent: & in quibusdam ad quandam quasi perpetuitatem.

xxvii.

Tam solida quam diaphana cuncta, quæ intra mundi ambitum existunt, penetrandi vis, cœlestium radiorum maximè propria, magnam illis influendi, siue suas imprimendi vires facilitatem inesse demonstrat. Ut autem cum elegantia quandam, deinde cum tenacitate, vel ad infinitū tempus retineatur immissa virtus, id ex materiæ in quam influitur dispositione vel præparatione artificiosa, tam in visibili forma quam in clementaribus qualitatibus & aliis prouenire debet.

xxviii.

Primū mobile est instar speculi sphærici cōcavæ, cuius qualēcūq; soliditatē nullus stellarū radius penetrare potest, cum nullus esset talis penetrationis usus apud superos: sunt & aliæ perlures

plures demonstrationes.

xxix.

Quascunq; vires per sensibiles radios, stellę ef-
ficiendo exercent, non solum directis, sed etiam
fractis & reflexis illis radiis, tales suas vires ad ef-
fectus oportunos promouere possunt.

xxx.

Magnitudines verę non solum terrestris glo-
bi, sed & planetarum fixarumq; omnium
stellarum, astrologo debent esse notę.

xxx i.

Distantię verę tam fixarum, quam singulorū
planetarum à centro terre, quocunq; pro-
posito tempore, astrologo constare debent: sicut
& nubium, siue crassioris aëris varię à terra alti-
tudines.

xxx ii.

Quibus terre locis, quęcunq; stella siue fixa si-
ue erratica quocunq; dato tēpore perpēdiculari-
ter immineat: & quantum incidentię directę
angulum cum omnibus aliis locis, supra quorū
horizontes eadem stella, eodem temporis mo-
mento eleuatur, efficiat, cum primis est cognitu
necessarium.

xxx iii.

Sensibilem omnem radium, à stellę alicuius
corpore ad punctū aliud quocunq; externū
emanantem, ac cum eiusdem stellę conuexa su-
perficie ęquales vndiq; efficientem angulos, cir-
cumstat

cum stat conus rectus, radiosus, sensibilisq; cuius axis, ipse dictus radius erit. Vertex vero punctum illud externum. Basis denique, conuexa superficie ipsius stellæ ea portio luminosa quæ dicto vertici est proxima, terminaturq; per circuli circumferentiam, ab illo termino lineæ rectæ (à dicto vertice ad stellam ductæ) qui ipsam stellam contingit tantum, descriptam.

xxxiii.

Radiorum à basi luminosa alicuius stellæ ad aliquid externum punctum effluentium, axis est fortissimus, & reliquorum, quò ipsi axi fuerint propinquiores, eò erunt remotioribus, fortiores, respectu dicti puncti. de radiis ex profunditate stellicorum corporum egredientibus, aliis nobis erit dicendi locus.

xxxv.

AStellis terræ minoribus, sensibiles cuncti qui excent radii directi ad terrenæ conuexitatis, quantam maximam possunt portionem, ab ipsisarum conuexarum superficiem (quæ tales stellas ambient,) portionibus veniunt, quæ sunt dimidiis maiores. Et quo terræ propiores fuerint eò à maioribus illis portionibus radios suos directos terræ cōmunicant: Nunquam tamen terrenæ conuexitatis dimidiū suis illis sensibili bus radiis attingere queunt, sed portionem, eiudem dimidio minorem.

B.i.

OMnes stellæ terra maiores, plus quam dimidium terrenç conuexitatis, omni tempore suis sensibilibus & directis radiis illustrant: Semper etiam à suæ conuexæ superficie portione dimidio minore, ill'os terre imprimunt radios. Et quò terræ propinquiores fuerint, eò à minore tali portione radios illos directos ad terram demittunt.

XXXVII.

OMnes stellæ terra minores, quanto terre propinquiores fuerint, tanto fortiores, eidem suos utriusque generis radios infundunt: licet minorem eiusdem portionem sensibilibus suis directisque radiis afficiant, quam quando sunt remotæ magis.

XXXVIII.

OMnes stellæ terra maiores, quanto terre viciniores fuerint, tanto fortiores illi suos quocunque imprimunt radios: & terre etiam maiorem portionem sensibilibus suis, directisque radiis illuminant, quam quando longiori sunt semotæ interuallo.

XXXIX.

PErpendendæ tibi sunt cum summa diligentia, Terræ & stellarum quarumcunque tum terra maiorum, tum terra minorum, portiones illæ Superficiales, Sphericæ conuexitatis, in stellis

lis

lis quidē luminose, at in terra ab ipsis luminosis
illuminate, quē p̄ variis stellarū à terra interual-
lis, diuersarum fiunt quantitatū. Et tam in terra
quam in stellis terminantur per terminos super-
ficiei conicē curvæ, à linea recta, tum ipsam ter-
ram, tum ipsarum stellarum corpora conting-
te, descriptæ. Atq; de his portionib' egimus pro-
positionibus. 35. 36. 37. &c. 38.

XL.

Ad quodcūnq; punctū totius mundi venit
alicuius stellę conus rectus, radiosus, sensibilisq;,
eiusdem coni basis, minor quidem semper erit,
quam dimidium conuexę superficiei ipsius stel-
lę, cuius ille fuerit conus. Videant ergo astrono-
mi qua ratione, stellarum metiantur diametros.

XLI.

Quanto eadem stella ab aliquo puncto totius
mundi remotior fuerit, tanto sui radiosū coni re-
cti sensibilisq; basis, maior euadit, & quanto pro-
pinquier, tanto minor.

XLII.

Examinanda tibi erit quantitas huius basis
conicē, in omni positu cuiusque stellæ, respe-
ctu vnius alicuius puncti, vbi cunque illud pun-
ctum statuatur.

XLIII.

Eiusdem stellę Coni recti luminosi longiores,
sunt ipsis breuioribus, quibusdam de causis
fortiores

Tfortiores: at alias ob causas, lögē debilitores: for-
tiores quidem eo videri possunt, tum quod eo-
rum bases luminosæ, maiores sunt, tum quia an-
guli ad verticem, minores fiant. Ex his duabus
causis simul iunctis, hæc nascitur ratio: Quod
in longioribus conis, copiosiores radii, non inci-
dētes solū sed etiam reflexi, magis vniuntur: vn-
de maior vis circa talem verticem exercetur. Sed
naturaliter & simpliciter propinquitas agētis ad
id in quod agit, breuiores conos, fortiores efficit.

XLIII.

Quantitatem illius conuexæ superficiei lu-
naris, quæ quocunq; dato tempore, nobis
illuminata conuertitur, accuratè elicias.

XLV.

HOrizontem nostrum verum, illum appella-
mus circulum, qui circumductu eius linea
describitur, cuius quiescens terminus in terræ
centro fuerit, alter vero in summo statuatur cœ-
lo: ita ut à nostro vertice in huius circuli centrū
demissa recta linea, eidem circulo perpendicular-
ris existat. At sensibilem nostrum horizontem,
alibi demonstrauimus esse illam terrestris sphæ-
ræ conuexam portionem, quæ (omnibus super
terre vniiformem conuexitatem, remotis impe-
dimētis) nobis est cōspicua tota, terminaturq; per
circuli

circuli circumferentiam, ab illo termino linea recta (ab oculo nostro ad terræ contactum ducet) qui ipsam terram contingit, descriptam. Hancq; portionem aliquando maiorem, aliquando minorem à nobis posse conspici, pro via nostræ altitudinis ratione supra vuniformem terreni globi conuexitatem, ibidem docuimus. Ex hac quidē consideratione plurima pendent, quę tum in optica, tum in astrologia magni esse momenti, experientes percipient.

XLVI.

Omnes stellę maiores terra, ab aliqua sui portione radios sensibiles directos, ad nos mittere possunt, antequam earundem centra ad nostrum verūm horizontem oriendo peruererint: Atque ratione eadem, in occasu sub ipso vero horizonte depresso earundem centris, nos tamen illuminare suis directis radiis possunt.

XLVII.

Omnes stellę cum in horizonte vero alicuius loci terrestris fuerint, plus in recta linea, ab illo loco distant, quam cum supra illius loci horizontem sunt eleuatę: siue uno eodemque dic, siue quibuscunque diuersis: modo eiusdem stellę, in illis variis temporibus, equalis fuerit distantia à centro terrę. Alioqui enim sol in principio oriens, longè nobis propinquior est quam quorum,

rum imminicet capitibus, in Cancro versas: & hoc
propter suę eccentricitatis magnitudinem: quæ
etiam mutabilis est.

xlviii.

Solem nostrum verum horizontem exi-
stentem, accidentarij sui luminis radios ad nos
ab aëre procurare, Crepusculinę cius Luces de-
monstrant: Tres igitur Superiores & fixarū plu-
rimæ, cum magis sub horizonte latent quam ip-
se Sol in Crepusculi matutini principio vel ves-
pertini fine, nobis, sui accidentarii Luminis vir-
tutem, (licet per se non tam sensibilem quam So-
lis) communicabunt, instar quorundā suorū cre-
pusculorum. Planetas etiam Sole inferiores hoc
modo considerandos moneo. Fitq; hoc (vt dixi)
non per principalem aliquem radium, (scilicet
vel directum fractum vel reflexū) sed per Speci-
ei Speciem, vt ὀπτική & κατωτερική periti, vul-
gariter loquuntur philosophi. Qua ratione Sola-
ria Crepuscula inæqualia fiant, vide: & de alio-
rum planetarum Crepusculis (vti nos nunc illa
appellamus) simili perquiras methodo.

xlix.

Qua ratione stellę fixę & singuli planetę tam in-
fra horizontem, quam alibi constituti, ad nos
vel alia terę loca, radios tum luminis, tum Se-
creti-

eretioris virtutis ab ipso cælo, Luminis autem ab ipso cælo solum, sed aëre, nubibus, aqua, mó-
tibus, & similibus corporibus reflectant, perscrutare: radiorumq; cœlestium fractiones multipli-
ces attēde in aëre & nubib': & infinitā Dei boni-
tatem Sapientiamq; admirari et laudare cogēris.

I.

Vt stella quælibet proprium habet nomen ex
ipsius Dei impositione, Sic & naturam in se ha-
bet propriam, qualis in nulla alia, eadem omni-
no inueniri potest.

II.

AD quodlibet totius mundi punctū, & quo-
libet temporis momento, ab omnibus stellis
fixis & planetis sit talis radiorum cōcursus, qua-
lis ex omni parte similis ad nullum aliud pun-
ctum, nec ullo alio tempore, naturaliter consti-
tui potest.

III.

Kατοπεινοί si fueris peritus, cuiuscunq; stellæ
radios in quamcunq; propositam materiam
fortius tu multo per artem imprimere potes, quā
ipsa per se Natura facit. Hęc quidem Antiquorū
Sapientum multo maxima naturalis Magie
pars erat: Et est Arcanū hoc, non minoris multo
dignita-

dignitatis, quam ipsa augustinissima philosophorum ASTRONOMIA, INFERIOR nuncupata: cuius insignia, in quadam inclusa monade, ac ex nostris Theoriis desumpta, tibi vnâ cum isto libello mittimus.

LIII.

Si quid vel solis lumen per lunam efficiat, vel quid ipsa ex se sola, nullis imbuta SOLIS radiis, præstare possit, cognoscere quis cupiat: ex plenilunio, & Lunæ eclipsi totali cum mora, artificio catoptrico, elicere potest. Ut ad alia autem, eundem traducat experiendi modum, non opus est ut moneam.

LIII.

Quo magis ad perpendicularitatem super aliquā clementarem superficiem accedit axis radios alicuius stellæ, cō fortius circa talem suę incidentiæ locum, suas quascunque vires illa stella influet: directo quidem modo propter maiorem agentis vicinitatem: reflexo autem, per radios lumenis fortius tunc operabitur, quia reflexi tales radii ad incidentes vicinius cōduplicantur. Eccēt ficitatis ratio, in diuersis zodiaci locis, planetas propiores nobis exhibere potest, cū acutissimus prorsus erit incidentiæ angulus cum nostro vero horizonte, vel alia superficie. At nos, & supra de hac re diximus: & nunc significam' in æquilibus

libus a centro terrę distantibus generalē hunc nos
enuntiare aphorismum? esse tamen tum utilissi-
mum tum iucundissimum cōsiderare exceptionis
huius rationē, in variis eccentricorum circu-
lorum locis.

LV.

Quō stellæ eiusdem Mora, supra horizontem
maior fuerit, eo ad suæ cuiuscunq; virtutis forti-
orem faciendam impressionem per directos suos
radios, est accommodatior.

LVI.

EX horum tantum trium diuersa contempera-
tione, scilicet vicinitatis, anguli incidentiæ, &
Moræ, ò quam multiplex consurgit ratio pro vi-
ribus eiusdem stellæ exercendis, supra alicuius lo-
ci horizontem.

LVII.

Momentaneus quilibet cœli status, tum esse-
ctus suos mætit infinitos, tum in aliorum
euentuum semina, (congruis maturanda cō-
stellationibus) vires intēdit ac imprimit efficaces.

LVIII.

Omnium cœlestium motuum, illæ velocissi-
mus est quem versus oecasum, viginti quatuor
æqualium horarum spatiis, equatoris conficit pe-
ripheriæ atque hunc, Diurnum Totius motum,
vulgariter vocant.

C.i.

Quò èquatori sùnt propiores paralleli circuli, cò citatiore motu versus occasum, illorum circù-ferentie, æquatoris sequuntur motum.

Quam inter se rationem habuerint, circulorum duorum quorumcunq; èquatori parallelorum, circumferentie, eandem rationem habebunt, & earundem velocitates in diurno totius motu: Hoc tu ad planetas & stellas fixas transfer, diurnorum arcum respectu: &c.

Periodos quascunq; videmus NATVRÆ pre-potentis inuiolabili lege, à cœlestibus ipsis absolui corporibus, maxima cum diligentia, à nobis animaduertendas asserimus: PERIODVM hoc loco vocamus, planetæ, stellæ fixæ, vel alicuius cœlestis puncti, ad priorem locum vel priori valde similem, per circularem motum, comple-tam restitutionem.

A NATVRÆ omnes hos recipimus circu-los: horizontem Meridianū, æquatorem, & illi parallelos omnes; eclipticam: eccentricos planatarū: epicyclos: & alios, quos ex Thoricis planitarum, accurate discendos, monemus.

Circuli omnes, positionum vulgariter dicti, sunt circuli naturaliter definiti: Cum omnes illi quorūdam aliorum locorum sint horizontes veri, etiamsi infiniti tales, inter horizontem tuū & meridianū statuerentur. At quō propius versus mundi polos accedis, Naturam vides quasi pedimentum istos recusare: duasq; tantū ex tribus illis generalissimis, Cœlestia Themata describēdi viis, sibi sub polis assumere: vt et sub æquatore duas præcipue admittit: in locis autem intermediis tres: per meridianos scilicet: circulos, eclipticę longitudinem ad rectos secantes angulos: & per istos horizontales: licet infinitis aliis modis Naturæ suarum distinguat virium proprietates.

Periodus æquatoris est alicuius in æquatore, vel alterius puncti cœlestis, ad eundem meridianū, restitutio, vigintiquatuor æqualium horarum spatio, per motū Totius diurnum, absoluta. Hęc autem omnium cœlestium periodorū, est simplissima, sibiq; semper æqualis.

Dies naturalis, siue periodus Solis diurna, est tempus quod fluit, dum per Totius motum diurnum, Solis centrum ad eundem reducitur meridianum: Ista quidem periodus valde inæqualis

qualis existit longitudinis,

LXVI.

Annus tropicus Solaris, est tempus periodi-
cum quo Sol, per proprium suum motum
ad eundem eclipticę locum restituitur. huius mag-
nitudo hac nostra ætate, obseruata est, dierū esse
365, horarum, 5, & scrupulorum primorum, 55,
secundorum autem fere, 20. Mutabilem etiam
huius esse longitudinem, obseruationes excel-
lentiū Mathematicorū exactissime, demonstrant.

LXVII.

Annus Solaris siderius, est tempus periodicum
quod labitur interea dum Sol per propriū motū
suum, ad eandem stellā fixam redit: vel ad æqua-
lem prorsus distantiam (secundum eclipticę lon-
gitudinem) ab eadem stella fixa. Cuius magni-
tudinem, Thébites Choræ filius inuenit dierum
naturalium, 365, horarum, 6, scrupulorum prīmo-
rum, 9, secundorum autem, 20: Copernicus autē
aliquanto maiorem hoc nostro seculo esse, de-
monstrauit: per, 20, circiter secunda, scilicet.

LXVIII.

Lunares periodos veras, tum ad eandem eclip-
ticę longitudinem, tum ad Sōlis coniunctionē,
exacta ratione per numeros examinatas, pro
quocunq; dato tempore, habeas. Sunt enim in-
equales valde.

Periodus Lunę diurna, siue dies lunaris, est per motum Totius diurnum, lunaris ceteri ad eundem meridianum restitutio perfecta: singulis penè diebus, hec, suam mutat quantitatem. Similes etiam reliquorum planetarū restitutioēs ad eundem meridianum, considerantes, easdem appellabimus eorundem Dies: videlicet vel Saturni, vel Iouis, vel Martis, vel Veneris, vel Mercurii. Fixarum stellarum tardissimus motus, diei vnius spatio, parum exhibebit discriminis inter suam & æquatoris diurnam periodum.

Vt Luminarum secundum eclipticam, ita reliquo rum quinq; planetarum omnes, quas verè & naturaliter conficiunt periodos, tibi omni tempore perpendendas commendamus, tam in eccentricis, quam in epicyclis suis, per proprios suos motus. Simplices quidem per se (quantum potes) ut distinguas, compositas item seorsim, momentos.

Vt Lunę periodicas cum sole coitiones obseruamus, ita & cuiusq; planetę redditum ad alium tardiori affectū motū (vero quidem et proprio) quam is est, cuius restitutioēm periodicam consideramus, maxima diligentia notandum significamus,

ficamus.

XXXII.

Vt motus ille, qui est æquatoris proprius, omnium cœlestium motuum est velocissimus, ita planetarum omnium periodi diurnæ, sunt omnium quas verè conficiunt, breuissimo transacte tempore.

LXXXIII.

Ex cœlestiū corporum imitatione, quæ in inferioribus regulari aliqua & ordinata fieri ratione cernitur, sincræ veritatis amates, studiosæq; experientes, clarissimæ clicere possent, quæ res, vel tota, vel in sui aliqua parte, cui planetæ, fixæ, vel plurium stellarum colligationi subiiciatur maximè: ita ut ille planeta, stella fixa vel plurium stellarum colligatio, huius rei vel effectus, præcipuus et quasi proprius significator (astrologiæ ut, utamur phrasu) possit censeri. Istam autem imitationem variis posse modis fieri, cuius estare credo philosophati. Nō me ergo est vel in motu solo, vel figura, sed in aliis etiæ proprietatis, & qualitatibus hanc obseruari velle putadum.

Niqua significatio aliquis planeta, stella fixa, plurium stellarum commixtio, vel collocatio præcipue excellit, ad illum significatorem, omnesq; diuinum planetæ quibus fixæ, in illa quidem significati-

significatione cōparati debet: ut quid vel auxilijs,
vel impedimenti ab illis aliis recipiat, in sui mune-
ris administratione, artificiosa eliciatur indagine.

LX xv.

Quod fixarum mutua interualla ex omni tem-
poris æternitate nūquam sunt mutata, huius ele-
mentaris mundi illis rebus, quæ et sui etiam sta-
tus constantem valde retinet conditionem, istas
maximè præesse demonstrat. Cum tamen, & iste,
motu quodā (scilicet tardissimo) secundū eclip-
ticę longitudinem versus orientem, tam feran-
tur uniformiter, ac si omnes vno eodemq; age-
rentur spiritu, hoc quidem & maximarum no-
strarum rerum, seu illarum quas iam, è nostris,
maxime constantes, suiq; similes maximè, iudi-
camus, mutationes, vicissitudinesq; fieri signi-
ficat. Itarū deniq; per diurnū Totius motū, cir-
cunductio, ad totam illam cœlestem cōstantē-
que harmoniam, ex omnibus stellis fixis resulta-
tem, qua sibi mutuo sunt colligate (que etiam
rerum omnium, quasi Forma prima existit) toti
elementari regno & totam cuilibet eiusdem parti-
culę, per principales partim suos radios, partim
per accidentarios, abundantissimo quidem mo-
do impertiendā, (ita ordinante Totius beneficē-
tissimo & Sapientissimo Opifice) est instituta. Et
hoc nisi esset, Nullum, ne vno quidē die (natura-
liter)

liter) preferuaretur in dividuum.

lxvi.

Vt fixarum motus proprius, generaliter nobis demonstrat, easdem talium effectuuni esse causas, qui longo temporis cursu, incrementa atq; alterationes suscipiant suas: Sic pro naturę varietate, quę duabus quibuscūq; vel pluribus fixis, tā ex sensibili earum radio, quam ex virtute specifica inest, ipsius naturam euentus, qui à duabus, vel pluribus stellis fixis efficitur significaturū, diuersam esse, est necesse.

A Gens debile, vt actionis fortioris specimen edat, quām agens simpliciter fortius, sēpē usuuenit: & hoc, aliquando propter diuersitatē subiectorum (in quę agunt) in dispositione sua natūra, siue artificiosa, aliquando autem propter alias causas.

lxviii.

NOn est ergo mirum, fixarum quasdam, quę inter illas minimē iudicantur, annis singulis certos atq; sensibiles in aëre & alijs rebus effectus producere: Tū quod illę (licet à nobis maximē distent) terra plus octodecim vicibus maiores existant: tām etiā, vel quod materię, in quā agunt, aptissimam inueniunt dispositionem, vel quod ab aliquo planeta, earūdem corroborati radīj vi-

tuacio-

uaciōres quasi, firmioresq; in terram torquen-
tur, vel ab accommodatissimo aliquo $\tau\alpha\upsilon\pi\alpha\iota\zeta\chi\omega\tau\alpha\sigma$ ad stellarum exprimendas vires loco, ad-
iutē, tam exiguo temporis interuallo suarū re-
petant virium effectiones. Quid de illis ergo fi-
xis cogitare debemus, quarum aliæ totum ter-
restrem globum sua mole trigesies, aliæ quin-
quagesies quater, aliæ septuagesies, aliæ octua-
gesies excedunt? Sed illarum (te quæso) quæ terre
soliditatem, centies septiesq; sua complectun-
tur magnitudine, quantam credere debemus
esse efficientiam? Ab omnibus ergo omnium
ordinum fixis, diuinissima per cœlum distribu-
tis harmonia, quantam quasi diuinitatē simul
in terras deriuari censendum?

LXXIX.

Sex Diei naturalis tempore, deducatur vna
æquatoris periodus, residuumq; tempus in
æquatoris partes resoluatur, clarissimè appare-
bit quāta æquatoris portio, versus occasum, ve-
rè naturaliterq;, (præter suam integrā perio-
dum) intra vnius diei naturalis spaciū, per as-
censiones (Rectas, nominatas) præinoueatur.
Atq; hęc est vera & propria demonstratio illius
vtilissimę ac admirabilis astrologice præxeos,
quę cōmuniter DIRECTIO appellatur DIVINA:

d.i.

Quando illum æquatoris progressum Directorium, quolibet dic naturali, secundum ascensiones Solaris loci rectas, examinaueris, tunc vna etiam totius cœlestis Machinæ, alium quemcunq; libet, contuere locum: cuius quantitas sit facta promotio Directoria, super vel meridianum circulum, vel horizontalem, tali loco accommodatum, interea temporis, dum illam principalem, in Solis loco metimur, diligenter annotabis. Directorij autem motus quantitatem, nunc per ascensiones vel rectas vel obliquas, definimus.

Fix Die Lunari, subtrahas æquatoris periodum, & quantum illo modo, in die vna lunari, cuncta cœlestia loca, pro ratione suarum vel rectarum vel obliquarum ascensionum Directoriè (ut ita dicā) protrudantur, clarū euadet.

Periodus Horizontalis Diurna, planetæ, stellæ, fixæ, est tempus quod fluit, dum illorū centra per motum Totius Diurnum, ad cuncte restituuntur horizontalem circulum.

Ex Horizontali Solis vel Lunæ periodo, vna æquatoris periodum subtrahe: & residuum, illa æquatoris portionē monstrabit, quæ (præter vnam

vnam sui integrum reuolutionem) versus occa-
sū, talis periodi spatio, Directoriè promouetur.

LXXXIII.

Licet Solis & Lunę, generalissimę fuerint & clarissime vires, in hoc directionum artificio: Reliquorum tamen quinq; planetarum (maximè in eorum propriis significationibus) multiplices efficientiæ, simili debent obseruari disciplina: tam in eorum diurnis ad meridianos reuersionibus, quam ad horizontales quos- cunq; circulos. Nullibi autem nos, aliis quam veris vti stellarum motibus, memineris. Valeat ergo qui vel singulis diurnis planetarum directionibus, vel annuiis (de quibus alibi agemus) certam, eandemq; prescribunt vel gradum vel minutorum, quantitatem.

LXXXV.

Periodi diurnę quinq; planetarum, quando retrogrado feruntur motu, æquatoris periodo sunt minores. Vnde per istos, tum æquatoriem, tum alia singula mobilia cœli loca versus orientem postponi est necesse. Hancq; æquatoris periodi anticipationem, Veteres, Directio nem conuersam appellabant. Hanc autem tam ad meridianos quam etiam horizontes referri, non est necesse pluribus docere: aut æquatoris periodum ex retropedantium periodis diurnis quibususcūq; auferri debere: cum satis per se sine

D.2.

clara.

EX I O V I S periodis diurnis, ad æquatoris periodos comparatis, vera patet & physica demonstratio directionis cuiusdam, ab Antiquis, PROFECTIONIS ANNVAE, nūcupatę: In qua cœlestia loca, solum quinq;, per vnum circiter dodecatem orium, versus occasum promoueri tradunt. Verum si vel Profectionis istius partes, ad Iouis verum diurnum motum: vel ipsam annuam Profectionem integrę, ad Iouis verum motū in vno āno solari, referre velis (vt natura te facere vrgebit) clarissimè tunc cernes, nec directo semper modo ista dirigi: nec eandem esse (singulis annis) graduum multitudinem, quæ vel super meridianos, vel horizontes varios, præ ratione Iouialis motus veri, integræ Profectioni annuæ respondet: Deniq; non solum quinque loca ita cōsiderari posse aut debere, sed infinita ferè, tam planetarum scilicet, quam fixarum. &c.

Quomodo DIRECTVS Planetę motus, non solum ad eiusdem maiorem supra nostrū Horizontem exhibendam Moram, confert, esse perpendendum: sed qua etiam ratione, intra suam Diurnam periodum, Harmonicam illam æquatoris periodum complecti, eundem facit:

facit: & ad præcipuum suum deniq; munus con-
ficiendum (secundum eclipticę scilicet Longi-
tudinem) multo reddit habiliorē significamus.
PLANETAS ergo, cursu DIRECTO progrediētes, gene-
raliter iudicare fortiores, fortunioq; quodā affe-
ctos, non est à ratione alienum. Vnde motu La-
tos VELOCI, certissimum est, plus tum habere
fortitudinis, suāsq; tum fœlicius peragere signi-
ficationes. Quando cum planetarum velocī
curlu, etiam concurrit eorundē ad terrā propī-
quitas maior, ex Theoricis cōstare tibi potest.

LXXXVIII.

Planeta RETROGRADVS, Naturę constans
decretum quodam modo perfringere vi-
detur: periodum suam diurnam breuiori absolu-
uendo tempore quam ipse equator: cuius
motus, eò quod citatissimus est, sibiq; semper
equalis, Temporis fit nobis norma. Secundò
cum ex generali Naturę instituto, Cœlestia cū-
ēta, in motus diurni ratione, primū sequi mo-
bile deberent, Retrogradus autem iste planeta,
(quasi sibi commissis habenis) suo nisu, primo
Mobili aliq; huius sui muneris particulā præri-
pere videtur. Tertiò ex Diurna sua quaq; peri-
odo, aliquam illius vniuersalis Harmonię par-
ticulam excludit: & post aliquot elapsos dies,
notabilem Totius portionem, versus ortum re-
pulisse

pulisse videbitur: quādamq; magnam ēquatori
Iniuriam intulisse: cum occasum ille versus per-
petuō rotari debeat. Quintō, pertinax iste pla-
neta, munus suum proprium, prēcipuumq; de-
serere videtur. propria enim cuiusq; planetē pe-
riodus, versus ortum absolui debet. Sextō, op-
portunitatē illā qua ad suas fortius exercendas
vires, vti poterat, (ob moram supra nostrum
horizontem maiorem) recusare iudicabitur.
Nec Solem igitur, neque lunam (omnium cor-
porarum c r e a t u r a r u m p r e s t a n t i s s i m a s , m u n-
doq; elementari beneficentissimas, imō rerum
hīc omnium quasi parentes) istis implicari re-
tropedationibus, voluit Deus. Neq; reliquos
quidem: nisi ad breue quoddam tempus, si ad
integras eorum periodos, illud conferas) tali vti
tergiuersatione, patitur. Verum nullo cum
N A T V R Ā V N I V E R S A L I S incommodo, hoc
ab istis patratur. Non magis quam acerrimē il'ę
infinitarum penē rerū Antipathię, N A T V R Ā
V N I V E R S A L I S statum vlo modo labefactant,
quin ad gratissimum potius ornatum egregiè
ficiunt, & ad N A T V R Ā perpetuandam inco-
lū nitatem, cōducunt vel maximē. EX RETRO-
GRADATIONE tamer, particularis aliquis effe-
ctus (quem scilicet talis planeta in se receperat
perficiendum) interim non promouetur, sed
qua-

quasi retroägitur: factaq; infecta fieri videntur.
At quis est, qui hęc non esse tum in politicis, tū
œconomicis negotiis necessaria, summeq; in-
terdum vtilia cernat? Satiusq; esse recurrere (vt
dicitur) quam male currere? Iuuat ergo interdū
planeta retrogradus, licet non directo ordine,
sed quasi fortuitò, & ex abrupto: & in contraria
ferè significatione.

LXXXVIII.

PLanetæ in maximis suis à terra distantiis,
circa sua scilicet Apogęa versătes, in rebus qua-
rum tunc fuerint proprii significatores, fortius
suis exercent vires, quā in eisdem faciunt, quā-
do terrę, circa sua nimirūm perigęa, proximi fe-
runtur. Contrà autem, in aliis sibi subiectis re-
bus viuacius efficaciusq; operantur in sua ma-
xima ad terram propinquitate, quām in eisdem
operari possunt, quando à terra, quām queant,
longissimè distant. Huius Aphorismi demon-
stratio ex 45. 73. 77. & aliis prius explicatis apha-
orismis, maximum suum & lumen & robur ha-
bet. Ut ergo in eadem, rerum per eundem pla-
netam significatarum, specie, distinctè exacte q;
iudicium proferas, loca maximarum & mini-
marum à terra distantiarum, pro unoquoq; pla-
neta, sint tibi prius nota.

Quoniā Solis non est semper æqualis potē-
tia, nec eadē significādi ratio: singulorūq;
etiam planetarum sint distincte significationes
ac alię alięq; eorundem fiant vires, non debet
idem de vniuscuiusq; planetę COMBVSTIONE,
pronuntiari Iudicium. Licet autem Solis excel-
lentissima fuerit & potentissima virtus, non ta-
men semper lædet dum alium planetā COMBV-
RERE Astrologi dicunt: fieri quidem potest ut
ille, combusti planetę naturam ad amplitudi-
nem quandam & magnificentiā euehat, eius-
dem omne ius, in suas vires transferens. Sed dū
lædit, varia est ratio. Ex graduationum regulis
de quibus supra aphorismo, 19, egimus, quid sit
omni tempore de tali combustionē statuendū
(quantum ad sensibilium radiorum operatio-
nem) simplicibus semel definitis planetarum
naturis, clarissimè depromi potest.

Nullus est terrestris globi locus, quem Sol,
Saturnus, Iupiter, Mars, aut stella fixa quę-
cunq;, nō illustrat suo directo sensibiliq; radio,
spatio vnius suarum diurnarum periodorum,
dum sub æquatore, secundum sua vera ferantur
loca. Maximum igitur huius loci priuilegium:
ex quo, tantillo tempore, totus terre orbis, sen-
sibilibus directisq; horum radiis illuminari, fo-
foueriq; possit.

XCII.

DVæ quæcūq; stellæ, in locis ANTISCIIS secū
dum æquales, & in eandem mundi partē
declinationes positæ, æquales supra cundē ho-
rizontem verum, acquirunt moras. Et in æqua-
libus ab eodem Meridiano distātiis, omnes suę
radiosę incidētię angulos, e quales facient. Vn-
de per motum Totius diurnum, suis radiis, istę
stellę, terrestre quodcunq; corpus, per mutua
vices ita inuoluunt implicantq;, ac si eiusdem
illis esset similis commissa cura. Ex natura ergo
ita cooperantiū stellarum, & interualli earūdē
schematici, siue aschematici ratione, qualis ab
eisdem, in (notæ constitutionis) proposito cor-
pore, sit generaliter expectandus effectus inue-
niri potest.

XCIII.

LIcet coelestis cuiusq; circuli, e quatori paral-
leli, pars illa, quæ Sub Meridiano alicuius
loci extiterit, (ex omnibus illius parallelī parti-
bus) cum cius loci horizōte vero, incidentiæ an-
gulum faciat maximum: Tamen eclipticæ illa
pars solum quę ab horizonte Nonagesima fue-
rit, altissimè semper supra horizontem eleuabi-
tur. Hanc autem nonagesimā partē rarissimè in
Sphēra obliqua, at in Sphēra recta, seper sub Me-
ridiano inueniri, cuius, vel mediocriter in A-

c.i.

stronomi-

stronomicis versato, notissimum esse scio. Hinc
in locis, quorum Vertices inter equatorem &
mundi polos fuerint, illa eclipticę pars, quę sub
meridiano, quocūq; proposito tēpore reperia-
tur, Cor cœli, appellari cępta est, Nonagesima
autem pars ab ascendentे loco, Domus decima
xciii.

Stellę omnes, vt sunt Luminis participes, ita
(prēter suorum insensibilium radiorū & spe-
cificas suas vires) caloris cuiusdam sunt efficien-
tes causę. xcv.

Vt SOL singula cœlestia corpora, sua superat
magnitudine, Sic cœlestis Luminis quasi fons
perennis ac immensus est: calorisq; nobis, sensi-
bilis, ac vitalis, pręcipuus effector.

xcvi.

Illum Calorē, quem Solis radiosī Coni tota
Basis (ipso tunc Sole, in sui circuli Perigæo, &
in minima Eccentricitate versante) in illud ter-
renę Superficiei naturale punctum, quod tum
sui radiosī coni vertex fuerit, tum etiam cui Sol
perpendiculariter imminet, efficiendo exerceat
(doctrinę huius nostrę illustrandę gratia) esse
potentię cuiusdam, instar Sexaginta, siue centū
graduum; ponere solemus

xcvii.

Non potest ergo nobis ignotū esse, quāto ca-
lore suo proprio, aliud quocunq; terreni glo-
bi

bi punctum, cui SOL in quo quis alio sui circu-
li loco, perpendiculariter imminere potest,
afficit: respectu illius sui maximi caloris.

xcviii.

ET qui Solis sibi impendetis calorē, in aliqua
conuenienti materia aptè experiri nouerit, Is
non secūdum proportionem solū, sed etiā secū-
dū rei veritatem, intelliget quantū calorē omni
alteri pūcto terrestri cui imminere potest, imper-
tiet.

xcix.

Data proportione inter duos caloris gradus
quos Sol in duobus diuersis sui Circuli lo-
cis, in terrena loca, illi perpendiculariter subie-
cta, exercet: Si, quocunq; dato tempore, (lucē-
te nobis Sole) per aliquod artificium nostrum,
à nobis sensibiliter excitari potest Calor, qui
vni dictorum fuerit equalis, possibile est etiam,
per artificiū & industriā nostrā, vel codē mōme-
to, vel alio quocunq; (Lucēte Sole,) talē caloris
gradū sensibiliter excitari, qui illi alteri sit equalis.
Adquātā autē distātiā, hic nō est explicādi locus.

C.

Per hos eosdem Canones, accuratius exami-
na, quantum reliqui planetę a Solis virtute
calefacta deficiant, ratione basium suarum
Conicarum, respectu alicuius puncti terrestris
cui perpendiculariter imminere possint, in mi-
nimis eorundem à centro terre, distantiis. Isto-

e.2.

rum

rum bases & distantias, ad Solis basim & distan-
tiā comparabis: & calores ab istis procreatōs in-
telliges. HOC tamen memoria tu semper tene
as firma: vnumquemq; Planetam, ex sui proprii
corporis ratione, sensibilem aliam qualitatem,
generali caloris comiscere virtuti. Et qualis illa
fuerit, non in omnibus solum planetis, sed stel-
lis etiam fixis, (Si 53, aphorismum experiaris)
per lunam expiscari potes: et aliis etiam viis.
SOLI DEO GLORIA.

C I.

Varietas Lunaris caloris, in quocunq; cui
perpendiculariter imminere potest pun-
ctum, per Solis etiam canones cognosci potest.
Scilicet, si non solum eius, à terra distantiam,
sed suę etiam illuminatę partis conuexę, quę ad
terram conuertitur, quantitatem, (instar ipsa-
rum conicarum basium in aliis planetis) quo-
cunq; proposito tempore examinemus. Non
tam apte tamen lunares fere (ad operadū) coäd-
iuuare radios, in corniculari ciui figura, quam
cum ad orbicularem magis accedat, Cauti &
diligentis Astrologi iudicio, relinquo conside-
randum: ut & alia in istis aphorismis multa.

C II.

VT LVX & MOTVS sunt cœlestiū corporū
maximè propria, ita inter planetas, SOL,
Luce

LVC^E propria omnes alios superat: et LVNA proprii MOTVS perniciitate reliquos omnes vincit. Hi ergo duo, omnium planetarum, excellentissimi, meritò censentur.

CIII.

LVNA potētissima est humidarū rerū moderatrix: humiditatisq; excitatrix & effectrix.

CIII.

VT Solis excellentē LVCEM, prēcipuum vitalis caloris moderamen comitatur: ita cum LVNE MOTV, mira quadam analogia, coniuncta est eius vis humiditatis effectuā & moderatrix.

CV.

LVNA quō terrē propinquior, & proprio motu, quō fertur velociori, eo suum in res humidas, potentius exercet dominium.

CVI.

SOLEM & Lunam omnium in elementali mundo nascentium & viuentium, tum procreationis tum conseruationis, prēcipuas (post Deum) & verē physicas esse causas: ex his fit manifestissimum. Per Calidum enim et Humidum, παντας οντας ινεται και οντας, (vt philosophi nostri verbis vtar). Ista enim duo solū, γονιμα sunt.

CVII.

Anni constitutionem generalem, ex quali-
c. iii. bet

bet ferè die, per quandam analogiam, esse demonstratā videmus. Habet enim quilibet Dies naturalis, suum, tum ver, tum Aestateni, tum Autumnum, tum Hyemem. Ex solo ergo Solis calore, per se partim, partim per accidens, omnes primæ produci possunt qualitates, & necessario ordine. In quibus si principia, media finesq; statuamus, Duodenarii cuiusdam rationem cernemus. Et pulchrum est considerare, quo modo tandem sub ipsis Mundi polis, ipse Annus est nisi instar Dici vni⁹ naturalis. Aphorismum istum ad altiora traducas, et maximum secretum habes, tu, qui Trinitatis in unitate mysteria tractas physica: & ad Noctis multicoloris Nigredine, opus inuoluendum tuum, anhelas.

CVIII.

Viginti sex diuersas habitudines, quæ inter fixa sidera & Solē esse possunt, pro diuerso istorum & Solis in quatuor Angulis positu, ad alios etiam planetas transfer: maximè ad lunam: Sicq; consurgent, ex omnibus planetis, cum stellis fixis, hoc modo comparatis, 182 diuersæ rationes, considerandæ. Ex magnæ constructio-
nis Ptolomæi, libro octauo, has disces ad Solem habitudines.

CIX.

Corporis

Corporis imperfectio, proxima & maxime propria Mortis causa est, non Anima. Mortis ergo naturalis, causa quoque naturalis: Ex Naturę igitur generalibus gubernatoribus, generaliter pendet & presignificatur.

CX.

Anima humana, & forma vniuscuiusq; rei specifica, multò & plures & præstantiores virtutes, operationesq; habet, quam vel ipsum corpus, vel eiusdem rei materia.

CXI.

Insensibiles planetarum radii, ad eorum sensibiles, sunt instar animę cuiusdā ad suū corpus.

CXII.

Siderum quędam, etenus **M A L E F I C A** aliquādo vocātur, quatenus eorū impressas vires, humana **V O L V N T A S**, in corrupta natura, ad malum exitum abire vel patitur, vel impellit: Ipsa enim sidera per se nihil operantur mali.

CXIII.

Omnium rerum in mundo elementari existentium, quęcunque fuerit diuersitas naturalis, ea ex duabus præcipue procedit causis: scilicet ex materiarum diuersitate, & varia stellorum radiorum operatione.

CXIII.

Omnis res quantumcunque exigua, in mundo elementorum existens, totius cœlestis

Har-

Harmonię est effectus: siue exemplum quoddā
& imago. At in quibusdam rebus, hoc clarius
quam in aliis appetit.

C X V I .

Quoniam Septem planetæ, 120 diuersas cō-
iunctiones nobis exhibere possunt (scili-
cet dum bini coniunguntur, 21: dum terni, 35:
dum quaterni 35. dū quini 21, & dū seni, 7: & dū
omnes simul copulātur, 1) verissimeq; summus
dicit philosophus, quod ἡ αὐταῖς καῖται ἡ γῆ τοι
τῆργηνομενῶν ἐν τῷ κόσμῳ τῆσ γενεσίον τῇ τῆσ Φθορᾶσ. Cir-
ca illas 120 coniunctiones, generalissimam hāc
nos proponimus Methodum. Quando solum
duo ex septē, copulātur, 21 variæ esse possunt cō-
iunctiones: & in illarum singulis, quis duorum
planetarum fuerit fortior, considerari debet. Ex
duorum ergo coniunctione, 42 diuersæ oriuntur
considerationes: Eademq; ratione, ex trium
corporali coniunctione, 210: ex quatuor, 840:
ex quinq; 2520: ex sex, 5040: & ex septem, 5040
variæ considerationes prouenire possunt. Qui
omnes considerationum modi, fiunt 13692: qui
tantum ex corporalibus planetarum coniuncti-
onibus pendent: eorum etiam viribus, genera-
liſſimè tantū, & non ad certos gradus (vnde in-
numeræ ferè myriades, considerationum varia-
rum, procrearētur) suppositis esse inæqualibus.

C X V .

FX ANALOGIA corporum cœlestium tam in
seipsis, variè consideratorum, quam inter se
mutuò comparatorū: et illorum omologa sem-
per, in isto elementorum regno, (ex arte à no-
bis supra tradita) accuratè secernendo, amplif-
simam tu tibi viam ad perfectam Astrologię

Penitius Naturæ virtutes introspicentes, co-
 rumq; etiam, quæ superius, clarissimè vari-
 isq; modis, confirmauimus, sat is memores: cir-
 ca vnamquamq; mundi rem, omnium. septem
 planetarum radios, secretioris influentiæ, aut sē-
 sibiles principales vel accidentarios, omni tem-
 pore concurrere, cōmiseriq;, certissimum esse
 asserimus: perpetuamq; horum omnium, in re-
 bus mundi omnibus (effectuum certe naturali-
 um ratione, licet non secundum ipsorum ve-
 ra in Cœlo loca) manere coniunctionem. vn-
 de si inæquales semper eorum essent vires, Na-
 tura 5040 modis variis generalissimis, eorum
 dispensaret operationes, quantum ad virium
 differentias. Verum, si interdum duos, equali-
 bus fortitudinis numeris affici, interdum tres,
 interdum quatuor, interdum quinq; interdum
 sex, & interdum omnes (licet rarissimè) consi-
 deremus: æqualitatemq; istam vel in supremo
 vel infimo vel intermediis posse inueniri gradi-
 bus: varios inde modos, per methodū prius ex-
 plicatam, eliciemus 20295: quibus si iungamus
 inæqualitatis absolute modos 5040, consurgent
 modi 25335, generalissimi quidem: in quibus
 per graduationū regulas, philosopho est dignis-
 simum exerceri: utilitatem enim reportabit, &

f.i.

volup-

voluptatē immensam. Et quō istorum duorum Aphorismorum veritatem, rationemq; logistīcam intelligeres, en tibi praxeos nostrę quādam formulam, in multis aliis etiam rebus utlissimā. Facileq; poterit industrius artifex, hāc Methodū ad infinitatem quandam extendere: & nō pati in septenario solū consistere numero

		Pro Aphorismo			Pro Aphorismo								
		C X VI.			C X VII.								
1	1	0	0	7		5040							
2	2	21	42	26		15120							
3	6	35	210	35		4200							
4	24	35	840	44		840							
5	120	21	2520	53		120							
6	720	7	5040	62		14							
7	5040	1	5040	70		1							
		13692			25335								
Inequalitas ex equalitate producta.													
Planetæ qualis fortitudinis coniuncta.													
Coniunctionum variarū per coniunctiones numerum trāpositum, Multiplicationes.													
Variae cōfūctionū binorū tremorū, &c.													
Transpositiones secundum inequalitatis generalia discrimina.													
Planetæ in ej̄is fortitudinis cōnūcti corp.													

Aequalitates secundum coniunctiones variarū: & inequalitatis (ex equalitate profecta) transpositione, consideratio-
num rationes varia.

Quoniam ratio constructionis secundæ partis
istius tabellæ difficilior videri possit, ut studiosi
in hac re aliquantulum iuuentur, exemplo ad-
hibito, eandem explicabo. Si bini planetæ tan-
tum, ex septem, æqualis statuantur esse fortitu-
dini: inde inter omnium fortitudines, sex ge-
neralissimæ habebuntur differentiæ (ut ex quin-
ta & sexta columnâ patet) At per tertiam colu-
nâ, binaria coniunctio inter septem planetas, 21
varijs modis, alia aliaq; esse potest: Et per secun-
dam columnam, planetarum sex inæquales for-
titudines, 720 modis diuersis considerari possunt.
Multiplico igitur 720 per 21, & prodeunt 15120.
quem numerum in ultimæ columnæ secundo
descendente loco inuenies: Eadem est operan-
di ratio, cum tres, quatuor quinq; vel sex, æqua-
li supponantur esse prædicti fortitudine: Deniq;
ad ampliorem huius rei explicationem, en tibi
breuissimam operis formulam.

Planetæ æqua- li prædicti for- titudine	2	21	Coniunctiones variaz ex binis planetis.
		6	
Fortitudinum inæqualitates.	6	720	Transpositiones inæqualita- tis in senario numero.
Productum.		15120	

C_{XVIII.}

CVm in anni alicuius Solaris Reuolutione,
alterius planetæ periodi principio, vel quo-

quāq; alio tempore, fortis aliqua notabilisq; in eo
lo fuerit vel planetarum inter se, vel planetarū
cum fixis, configuratio: per totum terrę orbem
astronomicè circumspice, quis locus fortissimā
propriamq; cœli figuram in quocunq; velis sig-
nificato, talis configurationis momento obti-
neat vel obtainere possit. Hinc enim non solum
a naturis, cœntus proprios maxime, sed ab e-
uentibus egregiis Locorum terrę particulariū,
proprias planetarum, fixarumue eliciendi natu-
ras, modus datur insignis, secretusq;. Hinc eti-
am Sapiens (modo Cosmopolites esse possit) uo-
bilissimā Scientiam haurire potest: siue de pro-
spēris procurandis, siue remouendis noxijs: ut
econtra tam sibi quam alijs. Locorum terrestri
opportunitas, tanti est momentū.

Iκοντά σεῖς, καὶ οὐταρπεσίς σφα, τὴν ἐμπνοήσμοτέρην
οὐκέτι περιέταρ, οὐχίσθι φυλάσσει. —ιαντικαὶ

SOLI DEO HONOR ET GLORIA.

LONDINI.

Excudebat Henricus Suttorius

Impensis Nicolai England.

Anno à. virginieq; partu

1558.